

विद्यालयमा रीक्त हुने विद्यालय सहयोगी कर्मचारी, बालविकास सहजकर्ता तथा विद्यालय सहायक कर्मचारीको पाठ्यक्रम, २०७९

“सामुदायिक विद्यालयमा करारमा शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, र बालविकास सहजकर्ता छनोट सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९” को परिच्छेद ३ को ४.४ मा उल्लेख भएको पाठ्यक्रम सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिम यो पाठ्यक्रम तयार गरिएको छ ।

विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको नियुक्तिको लागि लिईने परीक्षाको पाठ्यक्रम:-

लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू) = प्रथम चरण	१०	०४	१०	१	वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक	१५ मिनेट
विषयगत परीक्षा= द्वितीय चरण	२०	०८	४	५	विषयगत/ विश्लेषणात्मक	४५ मिनेट

खण्ड -क. वस्तुगत प्रश्नहरू (सामान्य ज्ञान)

क्र.सं.	विषयबस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्नको अंकभार
१	शितगंगा नगरपालिका सम्बन्धी सामान्य जानकारी (भूगोल, नगर प्रमुख, नगर उपप्रमुख र ऐतिहासिक व्यक्तित्वहरू)	२	१
२	पूर्व बाल्यावस्था: परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू	२	१
४	नेपाली विषय सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ह्रस्व र दीर्घको प्रयोग, करण र अकरण, प्रत्यय र उपसर्ग)	२	१
५	कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	१
६	गणित सम्बन्धी सामान्य जानकारी (जोड, घटाउ, गुणन, भाग)	२	१

खण्ड ख विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय बस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	अंकभार
१	प्राथमिक उपचार: परिचय, महत्व, पारिवारिक र सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा, घर, विद्यालय र खेल मैदानमा हुने दुर्घटना, प्राथमिक उपचार तथा दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरू	१ वटा	५

२	व्यक्तिगत स्वच्छता तथा वातावरणीय सरसफाइ: व्यक्तिगत सरसफाइ, वातावरणीय सरसफाइ, फोहोर व्यवस्थापन	१ वटा	५
३	विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम, विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापनको तरिका, दैनिक दिवा खाजा व्यवस्थापनका तरिका, दैनिक दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने परिकारहरु आदि ।	१ वटा	५
४	विद्यालयमा सहयोगी कर्मचारीको भूमिका, महत्व ,महत्वपूर्ण व्यक्ति तथा विद्यार्थी प्रति शिष्ट व्यवहार	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताको योजना (Interview Examination Scheme)

१. शैक्षिक योग्यता वापत ५ अंक

विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको रूपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकीएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्वितीय श्रेणी भए दुई अंक र सेवा प्रवेशको लागि तोकीएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुई र द्वितीय श्रेणी भए एक अंक,

२. अन्तर्वार्ता वापत १५ अंक (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३)

तर अन्तर्वार्ताको अंक दिदां कुनै उम्मेदवारलाई ३५ प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नम्बर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ।

द्रष्टव्य: विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको लागि

- सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) को लागि १५ मिनेट समय निर्धारण गरीएको छ ।
- विषयगत परीक्षाको लागि ४५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।
- प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थिहरुलाई मात्र दोस्रो चरणको परीक्षामा समावेश गराईनेछ ।
- सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) का प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अंक कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अंक कट्टा गरिने छैन ।
- यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नितिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडी संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ ।

बालविकास सहजकर्ताको नियुक्तीको लागि लिईने परीक्षाको पाठ्यक्रम:-

लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) = प्रथम चरण	४०	१६	२०	२	वस्तुगत/ बहुबैकल्पिक	२५ मिनेट

विषयगत परीक्षा= द्वितीय चरण	४०	१६	८	५	विषयगत/ विक्षेपणात्मक	१ घण्टा ३० मिनेट
-----------------------------	----	----	---	---	--------------------------	------------------------

खण्ड -क. वस्तुगत प्रश्नहरू (सामान्य ज्ञान)

क्र.सं.	विषयवस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	एक प्रश्नको अंकभार
१	नेपालको भूगोल (भौगोलिक विविधता, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह, ताल, नदि, हिमाल)	२	२
२	नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास	१	२
३	शिक्षाको अर्थ, परिभाषा, उद्देश्यहरू र कार्यहरू	२	२
४	शिक्षा मनोविज्ञान: अर्थ, अवधारणा, आवश्यकता र महत्व	२	२
५	मानव विकास: वृद्धि र विकासको अवधारणा, चरण र विशेषता	२	२
६	पूर्व बाल्यावस्था: परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू	२	२
७	पाठ्यक्रमको परिचय, अवधारणा र स्थानीय पाठ्यक्रम	२	२
८	शैक्षणिक योजना: अर्थ र आवश्यकता, वार्षिक कार्ययोजना, वार्षिक शैक्षिक योजना, एकाई योजना र दैनिक पाठ योजना	२	२
९	शैक्षिक सङ्गठन: कक्षा शिक्षण, बहुकक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण, मिश्रित शिक्षण	२	२
१०	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)	३	२

खण्ड ख विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय वस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	अंकभार
१	शैक्षणिक योजना: परिचय, आवश्यकता, निर्माण र प्रयोग (वार्षिक कार्य तालिका, वार्षिक शैक्षिक योजना, एकाई योजना, दैनिक पाठ्ययोजना र दैनिक कार्यतालिका), कक्षाकोठा व्यवस्थापन (अवधारणा र महत्व, कक्षाकोठाको वातावरण र बसाइ व्यवस्थापन) शैक्षणिक व्यवस्थापन: कक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण, कक्षा कोठामा विविधता व्यवस्थापन (भाषिक, सामाजिक, सिकाइ क्षमता, बौद्धिक र शारीरिक)	१ वटा	५
२	शैक्षिक सामग्री र शैक्षिक सुधार: शैक्षिक सामग्रीको प्रकार र निर्माण, प्राथमिक तहमा अध्यापन हुने विषयहरूको विषयगत शैक्षिक सामग्री निर्माण र प्रयोग	१ वटा	५

३	विद्यालय समुदाय सम्बन्ध: विद्यालयको विकासमा समुदायको सहभागिता र दायित्व, समुदायको विकासमा विद्यालयको योगदान, विद्यालय र समुदाय बिच सम्बन्ध	१ वटा	५
४	व्यक्तिगत स्वच्छता तथा वातावरणीय सरसफाइ: व्यक्तिगत सरसफाई, वातावरणीय सरसफाई, फोहोर व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार: परिचय, महत्व, पारिवारिक र सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा, घर, विद्यालय र खेल मैदानमा हुने दुर्घटना, प्राथमिक उपचार तथा दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरू	१ वटा	५
५	पाठ्यक्रम: अर्थ, परिभाषा, महत्व, तत्वहरू, पाठ्यक्रम निर्माणका आधारहरू, स्थानीय पाठ्यक्रम: परीचय, महत्व र विद्यालय तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम सम्बन्धमा भएको व्यवस्था	१ वटा	५
६	बालमनोविज्ञान: अर्थ, क्षेत्र, आवश्यकता र महत्व पूर्व बाल्यावस्था: परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू, शारीरिक र संवेगात्मक परिवर्तन तथा प्रभाव, रुचिहरू, संकटहरू, पूर्व-बाल्यावस्थाका विद्यार्थीको सुरक्षित विकासमा शिक्षक र अभिभावकको भूमिका	१ वटा	५
७	सिकाइ: अर्थ, स्वरूप र शैलीहरू, परिपक्वता र सिकाइ बिच अन्तरसम्बन्ध, स्व-प्रतिविम्बन र सिकाइ, सिकाइमा स्थानान्तरण, स्मरण र विस्मरण, उत्प्रेरणा र सिकाइ शिक्षण विधिको वर्गीकरण र प्रयोग, शिक्षक निर्देशिकासँग शिक्षण विधिको सम्बन्ध	१ वटा	५
८	परीक्षा र मूल्याङ्कन: परीक्षाको अवधारणा, उद्देश्य, प्रकारहरू, शिक्षक निर्मित परीक्षा र स्तरीकृत परीक्षा, मूल्याङ्कनको अवधारणा, उद्देश्य, प्रकारहरू, मूल्याङ्कनका साधनहरू र प्रयोग र प्राथमिक तहमा प्रयोग हुने मूल्याङ्कनका विधि तथा प्रक्रियाहरू	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताको योजना (Interview Examination Scheme)

बालविकास सहजकर्ताको लागि

१. शैक्षिक योग्यता वापत ५ अंक

बाल विकास सहजकर्ताको रूपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्वितीय श्रेणी भए दुई अंक र सेवा प्रवेशको लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुई र द्वितीय श्रेणी भए एक अंक,

२. अन्तर्वार्ता वापत १५ अंक (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३)
तर अन्तर्वार्ताको अंक दिदां कुनै उम्मेदवारलाई ३५ प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी
दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नस्वर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ।

द्रष्टव्यः

१. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू) को लागि २५ मिनेट समय निर्धारण गरीएको छ ।
२. विषयगत परीक्षाको लागि १ घण्टा ३० मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।
३. प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थीहरूलाई मात्र दोस्रो चरणको परिक्षामा समावेश गराइनेछ ।
४. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू) का प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अंक कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अंक कट्टा गरिने छैन ।
५. यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नितिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडी संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
६. यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ ।

विद्यालय सहायक कर्मचारी (लेखापाल) नियुक्तीको लागि लिईने परीक्षाको पाठ्यक्रमः-

लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पूर्णा ङ्क	उत्तीर्णा ङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू) = प्रथम चरण	४०	१६	२०	२	वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक	२५ मिनेट
विषयगत परीक्षा= द्वितीय चरण	४०	१६	८	५	विषयगत/ विक्षेपणात्मक	१ घण्टा ३० मिनेट

खण्ड -क. वस्तुगत प्रश्नहरू (सामान्य ज्ञान)

क्र.सं.	विषयवस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	एक प्रश्नको अंकभार
१	नेपालको भूगोल (भौगोलिक विविधता, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह, ताल, नदि, हिमाल)	२	२
२	नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास	१	२
३	सूचना र प्रविधि <ul style="list-style-type: none"> • कम्प्यूटर सम्बन्धी सामान्य जानकारी (MS Word, excel, powerpoint & internet) • शैक्षिक सूचना प्रणाली 	३	२
४	विद्यालय तहमा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन <ul style="list-style-type: none"> • तथ्याङ्क संकलन योजना र व्यवस्थापन • तथ्याङ्क विक्षेपण र समस्या पहिचान 	२	२

५	कार्यालय संचालन र अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	२
६	शितगंगा नगरपालिका सम्बन्धी सामान्य जानकारी	१	२
७	विज्ञान र प्रविधि:- प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरु, प्रसिद्ध वैज्ञानिकहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	२
८	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)	३	२
९	Aptitite test <ul style="list-style-type: none"> • Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding. • Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles. • Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning / operation, percentage, fraction, decimal. 	४	२

खण्ड ख-विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय वस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	अंकभार
१	लेखाको अर्थ, उद्देश्य, महत्व लेखा शब्दावलिहरु र लेखा अवधारणा र सिद्धान्त, सरकारी र व्यावसायिक लेखा प्रणालि	१ वटा	५
२	पत्र व्यवहार: परीचय, उद्देश्य र चिठि/ पत्रका गुणहरु, चिठिका प्रकार (प्रयोग र प्राथमिकताको आधारमा)	१ वटा	५
३	दर्ता र चलानी : सूचना, परिपत्र, तोक आदेश, टिप्पणी लेखन	१ वटा	५
४	अभिलेख व्यवस्थापन: अभिलेखको परिचय, अभिलेखको उद्देश्य र प्रकार अभिलेख व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग	१ वटा	५
५	प्रतिवेदन लेखन:- परिचय, तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु र प्रकार, फाईलिङ: परीचय, आवश्यकता विधि एवम् तरिकाहरु	१ वटा	५
६	दोहोरो श्रेष्ठा प्रणाली र आय व्यय, नाफा नोक्सान खाता तेरिज र वासलात सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान, आर्थिक कार्यप्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी	१ वटा	५
७	कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्यूटर प्रणालिको आवश्यकता र महत्व, तथ्याङ्क तथा सूचनाको प्रकृति र महत्व	१ वटा	५
८	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित),	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताको योजना (Interview Examination Scheme) विद्यालय सहायक कर्मचारीको लागि

१. शैक्षिक योग्यता वापत ५ अंक

विद्यालय सहायक कर्मचारीको रुपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्वितीय श्रेणी भए दुई अंक र सेवा प्रवेशको लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुई र द्वितीय श्रेणी भए एक अंक,

२. अन्तर्वार्ता वापत १५ अंक (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३)

तर अन्तर्वार्ताको अंक दिदा कुनै उम्मेदवारलाई ३५ प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नम्बर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ।

द्रष्टव्यः

१. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरू) को लागि २५ मिनेट समय निर्धारण गरीएको छ ।
२. विषयगत परीक्षाको लागि १ घण्टा ३० मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।
३. प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थिहरूलाई मात्र दोस्रो चरणको परीक्षामा समावेश गराईनेछ ।
४. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरू) का प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अंक कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अंक कट्टा गरिने छैन ।
५. यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नितिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडी संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
६. यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ । तर सो समय भन्दा अगाडि विज्ञापन भएका परीक्षाहरूको हकमा कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि १५ दिनको समय राखी सो समय पछि परीक्षा सञ्चालन गर्न बाधा पर्ने छैन ।